

Ростока М. Л.

кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського НАПН України, Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/00000-0002-1891-5482>

Симоненко Т. В.

кандидат наук із соціальних комунікацій, науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського НАПН України, Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4188-8280>

**БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АУДИТ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ
ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ
ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ**

Науково-аналітичний процес, в якому забезпечено кількісний і якісний аналіз публікаційної активності, цитованості, затребуваності та інших показників наукової й педагогічної діяльності, дає змогу адекватно та об'єктивно оцінити стан, тенденції, закономірності, актуальні досліджуваному періоду зміни, а також динаміку розвитку певних галузей знання, у т. ч. педагогічної науки й освіти.

Бібліометричний моніторинг, або аудит педагогічної науки є інструментом інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти для окреслення пріоритетних напрямів наукових досліджень у цьому ключі, виявлення провідних наукових установ та інституцій, визначення рейтингів дослідників / авторів у різних галузях наук тощо. Зокрема, це дає можливість для прийняття аналітично обґрунтованих управлінських рішень в умовах цифрової парадигми освітнього менеджменту [1, с. 3–54], для визначення цифрових викликів та інноваційних рішень у контексті професійного розвитку педагогічних кадрів [2, с. 3–44], а також для з'ясування сучасних тенденцій і перспектив розвитку наукометрії та оцінювання науково-освітньої діяльності в Україні й за кордоном [2, с. 133–154] та ін.

Упродовж 2023–2025 рр. відділом наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського провадиться діяльність з розв'язання завдань прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» [3], одним із аспектів якого є саме отримання результатів бібліометричного й наукометричного моніторингу педагогічної науки України в умовах цифрової трансформації освіти, які є складниками електронного ресурсу «Бібліометрика ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського» [4].

Метою бібліометричного аудиту педагогічної науки є отримання консолідованих бібліометричних даних про стан педагогічної науки в Україні як

джерельної бази для її експертного оцінювання та підтримки розвитку. Тобто його методологічною базою є Лейденський маніфест для наукометрії (2014). Джерельну базу зазначеного аудиту становить інформаційно-аналітична система «Бібліометрика української науки» [5], що призначена для надання суспільству цілісної картини стану українського наукового середовища.

На початку згаданого вище дослідження, а саме на етапі констатувальних вимірів, у I кварталі 2023 р. система містила бібліометричні показники 56 978 науковців, галузь «Педагогіка» представлена 7 175 науковцями, з них НАПН України – 843. У «Scopus» визначалася кількість профілів українських педагогів – 544, а НАПН України – 67. У базі «Web of Science» визначалася кількість профілів українських педагогів – 249, а в НАПН України – 31 [6].

Станом на грудень 2023 р. система містила такі результати: бібліометричні показники 57 657 науковців, галузь «Педагогіка» представлено 7 184 науковцями, з них НАПН України – 828. Тобто на початок аналітико-синтетичного етапу дослідження у 2024 р. систему поповнено профілями 234 науковців. У «Scopus» кількість профілів українських педагогів – 673, а НАПН України – 80. У «Web of Science» кількість профілів українських педагогів на цей період – 328, НАПН України – 42 [7].

І вже наприкінці (станом на жовтень 2024 р.) система містила за бібліометричними показниками 58 240 науковців, галузь «Педагогіка» представлено 7 231 науковцем, із них НАПН України – 835. У цьому періоді систему поповнено профілями 311 науковців. У «Scopus» кількість профілів українських педагогів становила 739, НАПН України – 83. У базі «Web of Science» кількість профілів українських педагогів – 520, НАПН України – 67 [8].

У травні 2025 р. система містила бібліометричні показники 58 519 науковців, галузь «Педагогіка» представлено 7 261 науковцем, із них НАПН України – 820. За I півріччя 2025 р. систему поповнено профілями 279 науковців. Показники системи свідчать, що в «Scopus» кількість профілів педагогів України – 789, НАПН України – 122, а у «Web of Science» кількість профілів педагогів України – 568, НАПН України – 76 [9].

Отже, моніторинг педагогічних досліджень є необхідним інструментом управління освітнім процесом, він дає можливість оцінити якість освіти, виявляє тенденції розвитку та визначає пріоритетні наукові й освітні напрями. Такий проєкт, як «Бібліометрика української науки», є прикладом інтегрованого інформаційного ресурсу. Результати моніторингу сприяють налагодженню конструктивного діалогу між науковою спільнотою, системою управління наукою, освітнім середовищем та суспільством, зокрема в умовах цифровізації й цифрової трансформації освіти. Адже зазначена інформаційно-аналітична система стає зручним і корисним інструментом для бібліометричного моніторингу й аудиту та як інструментарій аналітичних розрахунків дає можливість отримати загальне уявлення про стан науки та її галузевий, відомчий і регіональний розподіл [10].

Список використаних джерел

1. Аналітичний вісник у сфері освіти й науки : довід. бюл. / наук. ред. М. Л. Ростока ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вінниця : Твори, 2025. Вип. 22. 149 с. DOI: <https://doi.org/10.33407/lib.NAES.id/eprint/745468>.
2. Аналітичний вісник у сфері освіти й науки : довід. бюл. / наук. ред. М. Л. Ростока ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вінниця : Твори, 2025. Вип. 21. 154 с. DOI: <https://doi.org/10.33407/lib.NAES.id/eprint/745216>.
3. V. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine (2023–2025) ДР № 0123U100476 Information and Analytical Support for the Digital Transformation of Education and Pedagogy: Domestic and Foreign Experience. *Digital Library NAES of Ukraine*. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0123U100476/> (дата звернення: 22.10.2025).
4. Бібліометрика ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua/naukovo-doslidna-diyalnist/bibliometryka-dnpb/> (дата звернення: 22.10.2025).
5. Бібліометрика української науки. URL: <https://nbuviar.gov.ua/bpnu/index.php?page=about> (дата звернення: 22.10.2025).
6. Педагогічна наука України: бібліометричний аудит (І квартал 2023 р.) / наук. ред. Л. Д. Березівська ; кер. наук. дослідження М. Л. Ростока ; уклад. Т. В. Симоненко. Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2023. 24 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734817/> (дата звернення: 22.10.2025).
7. Педагогічна наука України: бібліометричний аудит (IV квартал 2023 р.) / наук. ред. Л. Д. Березівська ; кер. наук. дослідження М. Л. Ростока ; уклад. Т. В. Симоненко. Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2023. 27 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/738330/> (дата звернення: 22.10.2025).
8. Педагогічна наука України: бібліометричний аудит (II півріччя 2024 р.): онлайн-проект / наук. ред. Л. Д. Березівська ; кер. наук. дослідження М. Л. Ростока ; уклад. Т. В. Симоненко. Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2024. 28 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/742971/> (дата звернення: 22.10.2025).
9. Педагогічна наука України: бібліометричний аудит (I півріччя 2025 р.) / наук. ред. Л. Д. Березівська ; наук. кер. М. Л. Ростока ; уклад. Т. В. Симоненко. Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2025. 30 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/745552/> (дата звернення: 22.10.2025).
10. Monitoring of Pedagogical Research by Means of the System «Bibliometrics of Ukrainian Science» / L. Berezivska et al. *Lecture Notes in Networks and Systems*. 2025. Vol. 1261. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-85649-5_48.